

De Griel, een duinvogel die verdwijnen moest

Jan P. Strijbos

Foto's van de schrijver.

Iedereen die zijn heil zoekt in de natuur en terugblijkt, zal tot de erkenning komen, dat er sinds onze jeugd heel veel veranderd en verloren is gegaan aan landschappelijk schoon en aan de dierbare natuurrijkdommen van ons vaderland. Aan alle kanten zien wij de ontluistering en de afbraak, vooral in het zo angstig dichtbevolkte deel in het westen van het land en in dat gedeelte, dat wij de Randstad Holland noemen. Het verdwijnen van al dat schoons nam in het bijzonder na het einde van de Tweede Wereldoorlog grote vormen aan. Wij verdelen ons leven vaak in twee delen en spreken altijd van de periode van vóór de oorlog en die van daarna. De jaren van de oorlog zelf waarin de glans van het leven verduisterd werd en de heerlijkheid van het leven goeddeels verloren ging en vijf kostelijke jaren ons door de neus geboord werden.

Als ik terugdenk aan onze jeugdijaren, die ik sleet in een der mooiste streken van Kennemerland, zie ik overal de afbraak en een grote verarming en teruggang. En toch heb ik de duinstreek niet gekend zoals deze beschreven werd door F.W. van Eeden, de vader van Frederik van Eeden, die ons de 'Kleine Johannes' schonk, een parel in de Nederlandse literatuur, dat echter thans door de leerlingen van de middelbare school als een 'duf' boek wordt gezien.

De oude heer Van Eeden, directeur van het Kunstnijverheids Museum van Haarlem, deed zich in zijn boekje 'Onkruid' kennen als een groot botanicus. Heimans en Thijssen bewonderden dat boekje, dat in 1868

verscheen en gaven daarvan meerdere malen blijk, maar mochten de tweede druk daarvan niet beleven want deze verscheen pas in 1974.

De toestand zoals deze gegeven wordt in 'Onkruid' is thans preahistorie geworden. Het verrukkelijke duin- en heuvelslandschap van de Breesaap is bedolven geraakt door een walgelijk lelijk industriegebied van de Hoogovens en papierfabrieken. Waar vroeger de geheimzinnige Nachtzwaluw ratelde in de zwoele zomernacht, klinkt nu dag en nacht het barbaarse geluid en geroezemoes van de fabrieken, havens en sluizen, het enerverende lawaai van klinkhamer en betonmolen, de kakafonie, welke onverbreke-

De aflossing. AW Duinen, mei 1923.

Foto: Kees Koeman

Langs de binnenduinstrand 'De Donderhoek', Vogelenzang, mei 1919. Dit was een geliefd broedterrein van de Griel.

lijk verbonden is aan het industrieële bedrijf. Met weemoed denk ik terug aan de tijd toen wij Kievitseieren zochten in het weidelandschap tussen het Spaarne en de Schoterweg, thans geheel bedekt door de huizenzee van een belangrijk stadsdeel van Haarlem. Toen nestelden er nog Zwarte Sterns in de fortgrachten van de vestingwerken van Spaarndam, had je kans op Wouwaapjes en kon je genieten van de bloeiende lentesklokjes, welke toen nog voorkwamen op het eilandje in de 'Mooie Nel' in het Spaarne bij Spaarndam.

Je kunt je nauwelijks meer voorstellen hoe de duinen er vroeger uitzagen. Het Volmeer bij Bentveld, waarvan Van Eeden gewaagt, was er al lang niet meer, maar tot diep in het voorjaar waren er drassige duinvalleien met zuiver en helder duinwater, waar Wilde Eenden en allerlei weidevogels een gunstige nestelplaats vonden. In die dagen zwommen wij op zomeravonden in de Brouwerskolk bij Overveen, terwijl aan alle kanten de Nachtegalen zongen. Er loopt nu een autoweg langs en de duinen er omheen waar wij kampeerden is nu een net park geworden. De duinplas is omgeven met prikkeldraad en de IJsvogel, die er vroeger jaren huisde, is verdwenen.

Het grootste deel van de Kennemerduinen wordt beheerst als een duinwaterwinplaats. De bijzonder fraaie bloemen van Parnassia

en wintergroen en tal van orchideeën, die je vooral in de wat vochtige duinpannen met schilderachtige berkenbosjes vond, zoek je nu tevergeefs. De vogelwereld is er armer geworden en veel minder gevarieerd. De Tapuiten, die wij stag noemden en de Steenuilen, die zo graag in konijnenholen nestelden, zijn minder talrijk geworden. En dat is ook te zeggen van Gekraagde Roodstaartjes en de Kneutjes. En waar bleven de klauwieren? De Visdiefjes waarvan wij elk jaar tal van kleine kolonies vonden en de Bontbekplevieren zijn zoekgeraakt en het aantal Wulpen is achteruitgegaan. De duinen worden al droger en saaier en onaantrekkelijker door het gemis aan aardige planten en de levende stoffage van vogels.

Er was eigenlijk maar één vogel die alleen voorkwam in onze duinen en dat was de Griel. Al zou zijn naam dat doen vermoeden, de Duinpieper komt niet in de duinen voor en de Wulp is geen speciale duinvogel, want die broedt ook op de heidevelden en tevens in het gebied van de blauwgraslanden en moerasachtige heidevelden en hooilanden, zoals in Friesland en de Noordwestkop van Overijssel. De Griel echter was alleen als broedvogel bekend uit de duinstreek van Noord- en Zuid-Holland. Oude auteurs geven aan dat de Griel ook voorkomt op de duinachtige heidevelden bij Oirschot in

Noord-Brabant, maar broedgevallen uit die contreien zijn niet bekend. Dat de Griel ooit gebroed zou hebben op Schouwen, het Zwanenwater of op de Waddeneilanden is wel uiterst gering en broedgevallen zijn daar nooit geconstateerd. Sinds 1958 is de Griel of Doornsluiper zoals de duinkoddebeiers deze typische duinvogel noemen van de lijst van broedvogels in Nederland geschrapt. In dat jaar werd het laatste nest gevonden in de duinen van de Zilk onder Vogelenzang. Daarna is nooit meer sprake geweest van nestelen en een zeer bijzondere broedvogel zijn we kwijtgeraakt en mogelijk zelfs voor goed. Af en toe wordt er een Griel gezien en blijkbaar trekken zij in zeer klein aantal over ons land. Siem de Jager, die jarenlang vogelwachter was op de Beer zag eens een Griel in de duinen nabij de Geul op Texel en dr. G.A. Brouwer stootte in het Vlielandse duin op 15-18 juli 1920 elke dag een Griel op en steeds op de zelfde plaats. Een vriend van ons, een goed vogelaar die de Griel goed kende hoorde tot zijn verbazing op een avond een luid schreeuwende Griel over de Van Woustraat te Amsterdam vliegen.

De kans dat wij thans nog een Griel hier in Nederland kunnen zien is wel heel klein geworden. Wel gaan er geruchten, dat er in het voorjaar van 1978 een paar gehuisd zouden hebben in de Schoorlerduinen. Er zou zelfs sprake geweest zijn van een broedgeval.

We kenden de Griel uit de verhalen van Jac. P. Thijsse, die in het boekje 'In de Duinen' vertelde dat hij eens 'twee Grielen dwars door een cricketmatch zag vliegen' en wisten hoe hij er uitzag van de foto's van Steenhuizen die de vogel wist te fotograferen in de duinen van Bierlap en Kijfhoek en Duinrel onder Wassenaar en tevens van de foto's van Tepe die de schets van Jac. P. Thijsse in

'Het Intieme Leven der Vogels' illustreerden, maar de vogel zelf bleef voor ons verborgen. Ofschoon wij alle vrije tijd sleten op lange zwerftochten door de duinen en onze ogen goed de kost gaven, de Doornsluiper was ons te slim af en pas in 1908 ontdekten wij voor de eerste maal een Griel. Dat was in de Bergerduinen. Maar in de volgende jaren ging er geen lente of zomer voorbij of wij kregen contact met de geheimzinnige figuur. We kregen inzicht in het type en karakter van zijn lievelingsterrein en toen bleek het dat er gebieden waren in de duinen van Kennemerland waar de Griel regelmatig voorkwam. Het werd spoorzoeken en het werd ons duidelijk dat die voetprenten van onze vogel een dankbaar hulpmiddel vormden om nader kennis te maken met de vogel zelf. De Griel leeft op kleine voet en zijn voetprenten zijn van alle andere vogels duidelijk te onderscheiden en niet te verwarren met die van andere steltlopers. Drie vrij dikke tenen, die weinig uit elkaar zijn gespreid, middelste het langst, de buitenste bijna de helft kleiner en geen achterteen. Vaak is wel de indruk te zien van het kleine knobbeltje waar de drie tenen bij elkaar komen. Kent men eenmaal de grielenprent dan zal men zich nooit behoeven te vergissen. Spoorzoeken lukt het best met een lage zonstand, dus in de vroege ochtend of in de namiddag. Dat is vooral van belang als men foto's wil maken van de voetprenten, want het lage licht geeft dan wat schaduw, waardoor de sporen beter te zien zijn. Vooral dienen wij goed uit te kijken op de kale duinhellingen en de stuifgaten. Ook dienen wij te letten op kleine veertjes die de Grielen verliezen. Die zijn ook al weer bijzonder en goed te onderscheiden van de veren van een Wulp of een Fazant of van welke andere vogel dan ook. Een grielen-

Grielenprenten in de AW Duinen, 1923.

Langs de binnenduinrand. Hier huisden elk jaar de Grielen. AW Duinen, mei 1927.

veertje is onverschillig of het een boven- of ondervleugeldekveer of een stuitveertje is, onmiddellijk als van een Doornsluiper te herkennen. In het boek van dr. P. G. Buekers 'Onze Gevederde Vrienden' vinden wij op pagina 167 een goede foto van deze grielenveertjes. Zij vormen met de gevonden voetprenten vaak de sleutel, waardoor wij wat meer te weten komen over het gedrag van deze geheimzinnige vogel. Niet zelden kunnen wij daardoor ook het nest vinden. Van een nest is nauwelijks sprake. Het is een ondiep kuiltje in het zand, veel kleiner en minder diep dan het broedkuiltje van de Scholekster en in het terrein waar een grielenpaar zich heeft gevestigd vinden wij niet zelden meerdere van die kuiltjes die de koddebeilers 'schraveltjes' noemen. In een van deze kuiltjes verschijnen dan de beide eieren. De eerste eieren verschijnen als regel zo tegen het midden van april. De vroegste datum waarop wij een grielennest vonden was 11 april. Dat was in 1911 en het nest ontdekten wij tijdens een sneeuwbul in de Bloemendaalse duinen en bevatte slechts één ei. Hoe het met dat broedsel gegaan is, bleef onbekend, want wij konden de juiste plek niet meer terugvinden. Maar ook later in het voorjaar tot diep in mei en begin juni vonden wij eieren van de Griel. Ook verder in de zomer werden nesten ontdekt. Zo vond ik eens in 1922 op 13 augustus een nest met twee aangeplikte eieren. Het gaat

die dag van de regen en de volgende dag tegen de avond vonden we de beide jongen dood in het nestkuiltje liggen. De oude vogels hadden de jongen blijkbaar niet droog kunnen houden en de zware regenval was oorzaak dat de jongen omkwamen.

Een compleet legsel bestaat steeds uit twee eieren. In een zeer bijzonder geval uit drie, zoals in Engeland werd geconstateerd. Eén maal vonden wij een legsel bestaande uit vier eieren. Uit de kleur en de tekening was duidelijk op te maken dat dit viertal uit twee verschillende legsels bestond van twee verschillende wijfjes die de eieren bij elkaar in het zelfde kuiltje hadden gelegd. Twee eieren kwamen uit en toen de jongen daarvan na een dag het kuiltje hadden verlaten, werden de twee andere eieren in de steek gelaten en waren na een tijdje verdwenen. Ook herinner ik mij een foto gemaakt op 23 juli 1954 door Jaap Taapken gemaakt van een nest met vier eieren te Noordwijkerhout en gepubliceerd in *Limosa* 27(4):153.

Het zijn zeer mooie, grote eieren, iets kleiner dan van de Scholekster, de kleur van de schaaloppervlakte is zandkleurig, soms iets olijfachtig geel, terwijl de vlekken donkerbruin zijn. Vaak zijn de eieren met donkere lijntjes en haaltjes getekend, onderliggende vlekken schijnen asgriauw door. Meestal zijn de beide eieren van een legsel verschillend van tekening en Jac. P. Thijssen meent dat ze daardoor minder opvallen, ofschoon ze

Jonge Griel, pas uit het ei. AW Duinen, 3 juli 1937.

Jonge Griel, bijna vliegvaardig drukt zich.

Pasgeboren Griel. Twee legfels van twee verschillende wijfjes bij elkaar gelegd.

Griel bij nest met eieren.

Jonge Grielen. AW Duinen, 3 juli 1937.

Broedende Griel, 'De Verbrande Pan'.

AW Duinen, 30 juni 1940.

Broedende Griel, Oosterkanaal, AW Duinen, mei 1919.

AW Duinen, mei 1919.

Griel zet zich op de eieren, Oosterkanaal, AW Duinen, mei 1923.

Bergen N.-H., 9 mei 1946.

Broedende Griel, 'De Verbrande Pan', Bergen N.-H., 25 mei 1950.

open en bloot in het zand liggen. Hij vertelt ook dat hij eens de eieren reeds op grote afstand ontdekte, maar je oog moet er wel op vallen. De moeilijkheden bij het vinden van een nest worden vergroot door dat de beide eieren verschillen vertonen in grootte, kleur en tekening en wil men succes hebben dan moeten het toeval en een dosis geluk wel meehelpen.

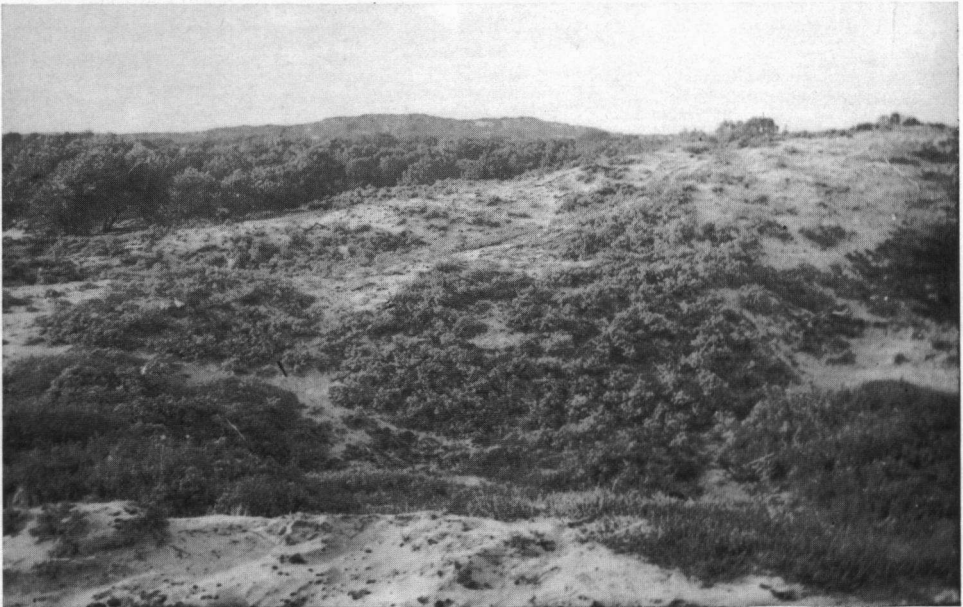
De broedduur bedraagt waarbij ze elkaar trouw aflossen 26-28 dagen. Wanneer de vogels bij het broeden dikwijls gestoord worden duurt de broedtijd wat langer, zoals dat ook het geval is bij Wulpen en tal van weidevogels. De ontwikkeling van het embryo in het ei wordt blijkbaar vertraagd, als de vogel vaak de eieren moet verlaten. De grijze en gevlekte jongen, die in hun donskleed de zandbodem waarop zij zich drukken, treffend nabootsen zijn bijzonder moeilijk te vinden. Doodstil blijven zij met gesloten ogen liggen, de kopjes meestal de zelfde kant op. Na een dag gaan ze het nestkuiltje verlaten en onder geleide van de beide oude vogels gaan ze op stap. In tegenstelling met alle andere weidevogels, zoals Grutto, Wulp, Kievit, Tureluur en Kemp-hanen zoeken de jongen niet zelf het nodige voedsel, maar dat wordt hen aangewezen en zelfs aangereikt. Dat zien wij ook bij de Scholekster, die zijn jongen voert.

Het voedsel bestaat uit allerlei grote en kleine insecten, kevers, torren en slakken en regenwormen, larven en zelfs kleine reptielen en kikvorsen, muizen en mollen. In de

nachtelijke uren verlaten zij hun broedterrein en gaan dan foerageren in de weilanden langs de binnenduinstrand waar het nodige voedsel wat overvloediger is. Trouwens het zijn meer nacht- dan dagvogels en vooral in de schemer en tijdens de nacht zeer actief en luidruchtig. Het grote oog met de helder gele iris zou daar op kunnen wijzen. Vaak zagen we dat de broedende vogel in slaap sukkelde, zonder evenwel de waakzaamheid te verwaarlozen. Dat zag ik eens mooi toen een slapende Griel op zijn eieren met een razendsnelle snavelstoot een konijn, dat in grote snelheid langs de broedende Griel stooft, op de vlucht dreef. Onze vogel is uiterst voorzichtig en wantrouwig, doch niet schuw of riller dan een Wulp of Blauwe Reiger.

In alle opzichten is de Griel een mooie vogel met prachtige schutkleuren in geelachtig grijze tinten. De bovendelen zijn donkerbruin met geelwitte veerzomen en strepen met over de vleugel een brede witte band, afgezet met een zwartbruine band. De teugels en de omgeving van het oog zijn wit, evenals de buik en de anaalstreek, de staartpunt is zwart. De grote slagpennen zijn zwartbruin, de twee eerste wit gevlekt de andere met witte punten. De forse snavel is geel met zwarte punt. Opvallend is de fraaie welving van de schedel met het hoge voorhoofd. De poten zijn nogal dik en groenachtig-geel. De donkerbruine band over de vleugel en het vele wit in staart en vleugel sluiten verwarring met de Wulp uit.

'Grielterrein' in de AW Dulnen, mei 1919.

'Grielanduin', even ten zuiden van 'De Verbrande Pan', Bergerduinen.

Ze lopen zeer snel met kleine pasjes, waarbij de kop is ingetrokken het lichaam horizontaal gestrekt. Maar er is nauwelijks een vogel die zo veel verschillende standen en houdingen kan aannemen. Dat zien we vooral bij de curieuze ceremonieën die de paarvorming begeleiden. Er is welig verschil tussen de mannetjes en wijfjes en alleen aan het gedrag kunnen wij de beide sexen uit elkaar houden. Bij de paarvorming zien wij dat beide vogels wat houtierig naar voren buigen, waarbij de snavel de grond raakt en het achterlichaam omhoog geheven wordt. Vaak naderen zij elkaar, staan dan zij aan zij en kijken elk een kant op met rechtop staand lichaam, waarbij zij de hals omlaag buigen en zo blijven ze enige seconden doodstil staan. Daarna heeft de paring plaats. De Engelse ornitholoog Thompson zag hoe een mannetje in gebukte houding naar een wijfje liep. Het wijfje riep en bewoog de hals zacht op en neer, daarna ging ze rechtop staan terwijl het mannetje haar keer op keer passeert, heen en weer wiegend en gedraagt zich daarbij alsof hij gewond is. Bij de aflossing op het nest zag ik hoe de broedende vogel met een snelle beweging sprietjes en een konijnkenutel schuin over zijn rug wierp, zoals we dat ook bij tal van andere vogels zien. Kluten hebben daar ook een handje van, evenals Kleviten.

Wat de reden is dat de Griel ons land als broedvogel verlaten heeft is niet recht duidelijk; de eisen die hij stelt aan zijn broedgebied zijn in onze duinen niet wezenlijk gewijzigd of veranderd. De duinen

die als waterwinplaats gebruikt worden zijn wel droger geworden, maar dat proces is niet van gisteren en al veel eerder begonnen. Het is aannemelijk dat de Griel een cultuurvluchter is en het is niet onmogelijk dat het steeds drukker worden en het stijgen van het aantal wandelaars, waardoor de rust verstoord wordt, een der redenen is. Grote complexen duinen werden voor het publiek opengesteld en in de AW-duinen onder Vogelenzang en Noordwijkerhout is er geen enkele beperking en kan men kris en kras de duinen doorkruisen. Bovendien is er in deze duinen water ingebracht en zijn er duinmeren en plassen ontstaan. Dat gebeurt ook elders en deze verandering was oorzaak dat tal van watervogels aangetrokken werden. Er verschenen Kuifeenden en hier en daar ontstonden kleine kokmeeuwkolonies, de Slobeend werd talrijker en er verschenen zelfs Kluten Bergeenden en Dodaarsjes, Futen, Meerkoeten en Waterhoentjes, die er dank zij het water een geschikte biotoop vonden.

Dr. Jac. P. Thijssse voorspelde reeds in 1903 dat wij de Griel zouden verliezen. In 'Het Vogeljaar' zegt hij: 'De Griel is in ons land eigenlijk een zeldzame vogel en het kon wel eens gebeuren, dat hij 't hier geen vijftien jaar meer uithoudt, want zonder woeste duinen of heidevelden kan hij niet bestaan'. Deze profetie is uitgekomen. Hun aantal werd elk jaar kleiner en het verdwijnen van de Griel ging niet plotseling. Maar vooral na het einde van de Tweede Wereldoorlog werd het duidelijk dat deze vogel als broedvogel verloren zou gaan.

Ik heb vele pogingen gedaan en trachtte na te gaan hoeveel paren Grielen in ons land nestelden. Ik wilde dat staven met nestvondsten en zocht elk jaar ijverig naar hun nesten. In het bolwerk van de AW-duinen waar door alle jaren heen het grootste aantal Grielen te vinden was vond ik in 1922 13 nesten en in 1927 niet minder dan 17 nesten. Terwijl ik er van overtuigd was, dat er nesten waren die voor mij verborgen bleven. In de duinen van Bakkum en Castricum verdwenen de Grielen het eerst. In begin mei 1910 kocht ik in een bekende comestibles-winkel Van Maaren-Jansen te Haarlem vier eieren van de Griel (het waren duidelijk twee legfels) die volgens de winkelier gevonden waren in de duinen bij Castricum. Het duingebied waar toen nog Grielen voorkwamen heette 'De Krim'. In 1916 toen ik bij de jacht-opziener van dat gebied ging informeren, bleek dat er toen al geen Grielen meer nestelden. Daarna verdwenen de Grielen uit de Wassenaarse duinen, waar Vijverberg op 10 mei 1924 een Griel wist te fotograferen. De eieren van dit nest werden geroofd. Op 12 juli 1924 fotografeerde hij in het zelfde terrein een andere Griel. Enkele jaren daarna waren ook de Wassenaarse duinen de Grielen kwijt.

Om het nest te vinden ging ik voornamelijk af op het geluid dat zij laten horen. Het lijkt wel iets op dat van de Wulp. Het wordt nog het best weer gegeven door 'scharluup' of door 'grie-iel'. Dit geluid wordt als regel vooraf gegaan door een hinnekend en bibberend 'hi-hi-hi-hi'. Daarna komt dan de snerpande kreet 'grie-iel', de laatste lettergreep zeer lang aangehouden. Zo in het laatst van maart trok ik er op uit om te zien of de Grielen alweer gearriveerd waren. In het begin zijn ze nog in clubverband en binnen enkele weken hebben de verschillende paren zich gevestigd en een territorium veroverd.

Vooraf in de vallende avond en 's nachts roepen zij druk en verraden zij hun broederf. Het vinden van de voetprenten en de kleine ruiveertjes wijzen ons vaak de weg naar het nest*. In het midden van april konden we al eieren verwachten. Wanneer een nest verstoord wordt maken zij een tweede legsel en volgens de koddebeiers die goed op de hoogte waren met het doen en laten van de

Griel, maken ze nog een derde legsel als het tweede verloren gaat.

In 1923 publiceerde ik in het Jaarboekje van de Nederlandsche Vereniging tot Bescherming van Vogels' een bijdrage over de Griel. Over het voorkomen van de Griel noemde ik voor de duinterreinen van de Amsterdamse Waterleiding winplaats 18 à 20 paren. Waarschijnlijk was dat te laag geschat. Na 1945 liep het aantal daar sterk terug en in 1958 werd het laatste nest ontdekt. In de duinen over Bloemendaal en Overveen ging het aantal in het begin van de jaren dertig achteruit en na 1934 werden er geen grielenesten meer gevonden. Op 6 april 1930 werd in de vroege morgenuren een Griel doodgedreden op de Zeeweg. Ik schatte het aantal paren van deze duinen op 2 à 3 en ook dat was waarschijnlijk te laag. Mogelijk dat er zo in het begin der twintiger jaren 5 à 6 paren huisden. In de Castricumse duinen was vóór 1916 het grielenbestand stellig niet hoger dan 2 à 3 paren. In de Bergerduinen huisden naar ik meen niet meer dan 5 à 6 paren. In totaal was het gehele bestand voor Nederland in 1923 geslonken tot ongeveer 30 paren.

Na de broedtijd gaan de Grielen zich weer tot kleine groepen vormen en eens zag ik zes Grielen bij elkaar. In september begint de terugtrek. Enkelingen werden soms nog gezien in oktober en zelfs in november. Exemplaren van december en januari zijn aanwezig in de collectie van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden.

De Griel bewoont het zuiden van Engeland (waar de soort ook terugloopt), verder Midden- en Zuid-Europa. In Zuid-Frankrijk en in Spanje is deze soort standvogel. Ofschoon hij voorkeur geeft aan spaarzaam begroeide terreinen met open plekken en zich ophoudt op stenige vlakten met geringe vegetatie, heeft de Griel zich in Noord-Frankrijk aangepast aan de cultuursteppe van de onafzienbare graanvelden en in Spanje vond ik meermalen nesten in citroenboomgaarden. Ook in de AW-duinen ontdekte ik eens bij toeval een nest in een bijna ondoordringbaar kreupelbosje van het eikenhakhout, waar ik het nest in het geheel niet verwacht had. Zo stelde de Doornsluiper mij voor een grote verrassing. Al met al een geheimzinnige figuur, die wij thans, jammer genoeg, moeten missen.

* Jan P. Strijbos, Claus Sluterweg 2, 2106 BP Heemstede.

*Om de eieren voor eventuele 'egg-collectors' onbruikbaar te maken, gaf ik alle eieren die ik vond, een paar strepen met een aneline-potlood.

Zie ook 'Oog in oog met de griel' door Robert De Lust in 'De Wielewaal' 46ste jaargang -no.3 - maart 1980 - pag. 61-71.